

виробничої політики, ефективного фінансування та інвестування, маркетингової стратегії, системи управління персоналом, ефективного організаційно-виробничого менеджменту

Література

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30.06.1999р. зі змінами і доповненнями // Україна. Закони, Основні чинні кодекси і закони України, Укладач Ю.П. Єлісовенко. — К.: Махаон, 2003.
2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак з приховання банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України від 17.01.2001р.№10 // Бухгалтерія. — 2001. — №11. — С. 18—22.
3. Андрущак Є. М. Діагностика банкрутства українських підприємств // Фінанси України. — 2004. — №9. — С. 118 — 124.
4. Подольська В. О., Яриш О. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 488 с.

Мних Є. В., д-р екон. наук, проф.,
завідувач кафедри фінансового
аналізу і контролю,
Київський національний
торговельно-економічний університет

ДОЦІЛЬНА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЦІЛЬОВОГО СПРЯМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Сучасна структуризація економічних наук, яка відбувається за еволюцією науково-технічного прогресу та внаслідок трансформації національної науки у світовий науковий простір супроводжується визнанням місця і ролі економічного аналізу та формуванням його нової парадигми. Часто це відбувається без достатньої аргументації на змішуванні понять науки і галузі наукових знань, методу і процесу наукового пошуку, предметної області та цільового спрямування наукових досліджень тощо.

Не вдаючись до критичного аналізу цих процесів за безліччю відповідних публікацій, оскільки вони найбільш повно представлені у роботах О.В. Олійник [1] та І.Д. Лазаришиної [2], виділимо лише проблему диверсифікації його цільового спрямування. Ця проблема розглядається у кількох площинах:

— системної реалізації оцінкової, діагностичної та пошукової функції;

— аналітичного забезпечення реалізації функцій менеджменту (планування, прогнозування, аудиту, нормування тощо);

— аналітичного забезпечення ситуативного управління (розробки цільових програм, визначення стратегій розвитку, експрес-оцінки і т.п.);

— розв'язку нетрадиційних задач із наперед визначеними умовами (реалізації конкурентних переваг, зміцнення монопольного положення, уникнення нормативно-правової регламентації, системної оцінки ризику тощо).

Дослідження показують, що не зважаючи на наявність серйозних напрацювань щодо розв'язку аналітичних задач у будь-якій вищезазначеній площині та за практичною реалізацією функціональних можливостей аналізу, пріоритет зберігається за послідовними оцінками, які вже не можуть суттєво впливати на економічні процеси, оскільки забезпечити їх детерміновану еволюційність в сучасних умовах практично неможливо. Нові виклики суспільно-економічного розвитку вимагають не лише адаптації методик обліку, аналізу чи контролю, а й перегляду багатьох постулатів економічної теорії у цілому.

Насамперед, зауважимо, що без об'єднання у реалізації оцінкової, діагностичної і пошукової функцій економічний аналіз втрачає свою наукову ідентичність як спеціальної галузі знань, особливо, у реалізації принципів системного, комплексного підходу. Часткове вирішення функції оцінки, яка є наразі найпоширенішою в аналітичних обґрунтуваннях, не дозволяє обрати дієві механізми впливу на господарські процеси, аргументувати їх ефективність. Аналогічно розглядаються і проблеми діагностики за якими можна характеризувати причинно-наслідкові зв'язки, але не довести їх ідентичність та дієвість. Сьогодні слід вести розмову про багатовекторну діагностику загроз, викликів, змін параметрів економічної системи, за якою можна напрацювати єдино правильну методикау досягнення позитивних зрушень.

Аналітичне забезпечення реалізацій функцій менеджменту не означає його розмивання у прикладних галузях науково-економічних знань, а лише реалізацію його завдань за певним цільовим спрямуванням. Намагання включити аналітичне забезпечення у предметну область прикладних економічних галузей знань лише збіднює їх наукову ідентичність. У цьому аспекті слід чітко розмежувати механізм планування і його аналітичне забезпечення, процес нормування і його аналітичну базу і т.п. Створення аналітичного за-

безпечення реалізації функцій менеджменту на основі системних аналітичних досліджень є найбільш прагматичним підходом, що має практичну цінність. На жаль, у цьому аспекті показовим є суттєвий відхід аналітиків від обґрунтування планових завдань розвитку економічних систем. Найбільше увага тепер приділяється аналізу балансу та інших форм фінансової звітності оцінюючи ділову активність і загрозу банкрутства, інвестиційну привабливість та економічне зростання тощо. Проте, саме досягнення збалансованості економічних параметрів прогресивної динаміки у часовому і просторовому вимірах є філософією ринкового планування.

Аналогічно це стосується аналітичних процедур аудиту, які не дублюють аналітичне забезпечення всіх функцій менеджменту, але мають свою специфіку щодо доведень впевненості у правильності прийнятих рішень.

Створення аналітичного забезпечення для ситуативного управління є лише модифікацією задач комплексного економічного аналізу відповідно до конкретного цільового спрямування і не є підставою для виділення спеціальних галузей знань типу ситуативний аналіз, експрес-аналіз, антикризовий аналіз, маржинальний аналіз конкурентний аналіз і т.п. Аналогічна ситуація складається із проектуванням спеціальних методик економічного аналізу для розв'язку нетрадиційних задач. Це форма модифікації моделі комплексного економічного аналізу за конкретним цільовим спрямуванням.

Поява у науковому обороті таких різновидностей економічного аналізу є лише доведення універсальності інструментарію аналітичного пошуку, його невід'ємної складової у прийнятті будь-яких управлінських рішень. Напрацювання спеціальних методик аналізу відповідно до традиційних і нових задач внутрішнього і зовнішнього менеджменту є цілком виправданим, проте не є підставою для виділення нових галузей знань.

Більш важливим, на нашу думку, є пошук аналітичного інструментарію однозначних тлумачень і доведень, які поглиблюють розуміння істинності явищ і процесів та природи їх зміни та розвитку. Це, насамперед, економіко-математичне моделювання за спрощеними синергетичними формами, інструментарій коректних статистичних доведень, аналогові експертні оцінки з максимальною ілюстрацією детермінованої логіки і т.п. Саме, пошук нових глибоких горизонтів аналітичних доведень і аргументацій має більший прагматизм його цільового спрямування, ніж модифікація і розмивання цілісної системи аналітичних досліджень.

Важливо зосередити аналітичний пошук та визначення якісних параметрів причинно-наслідкового зв'язку за релевантною

інформацією абсолютної достовірності, що зменшує ризик різнопланових тлумачень одних і тих же явищ і процесів. Це дозволить зберегти ідентичність економічного аналізу як особливої галузі знань і посилити його наукову позицію.

Література

1. *Олійник О. В.* Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін. — Житомир: ЖДТУ, 2008. — 653 с.

2. *Лазарюшина І. Д.* Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика. — Рівне: НУВПП, 2008. — 369 с.

Ольшевська О. О., аспірант,
Криворізький технічний університет

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Для забезпечення ефективного функціонування підприємств у ринкових умовах необхідно економічно грамотно здійснювати управління їх діяльністю. А це, у свою чергу, неможливо без уміння проводити аналіз. За допомогою аналізу визначаються тенденції розвитку, глибоко і системно визначаються фактори змін результатів діяльності, здійснюється обґрунтування планів та управлінських рішень, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його структурних підрозділів та кожного працівника окремо.

Теоретичні розробки за багатьма напрямками аналізу відсутні. Мало вивчені умови і фактори, що дозволяють сформулювати і регулювати механізми забезпечення безпеки розвитку трудового потенціалу та його ефективного використання. Фактично не проводяться дослідження у межах великих, стратегічно значимих регіонів країни, до числа яких відноситься й Криворіжжя.

В сучасних умовах аналіз трудового потенціалу є необхідним, оскільки його результати є базою для прогнозування у сфері праці, наприклад, кваліфікації робочої сили, ймовірної потреби у робочій силі та ін. Також такий аналіз є необхідним для планування заходів по підборі, навчанню та адаптації персоналу.

Дуже велику увагу необхідно постійно звертати на зміну складу кадрів за статтевою та віковою ознаками, стажем, освітою та за іншими показниками, що характеризують якісний бік трудового потенціалу. За результатами аналізу структури персоналу